Hukuk Bölümü 2005/98 E. , 2006/2 K.

- BELEDIYE ENCÜMENINCE 1608 SAYILI YASA'YA GÖRE VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZIN, AYNI YASA'NIN 5. MADDESI GEREĞINCE ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI

  - UMURU BELEDİYEYE MÜTEALLİK AHKAMI CEZAİYE HAKKINDA 16 NİSAN 1340 TARİH VE 486 NUMARALI KANUNUN BAZI MADDELERİNİ MUADDİL KANUN (1608) Madde 1

"İçtihat Metni"

Davacı : K. Y.

Davalı : Anamur Belediye Başkanlığı

O L A Y : Belediyeye ait park içinde davacı tarafından işletilen çay bahçesinin faaliyet konusu dışında düğün törenleri için kiraya verildiğinin şikayet üzerine zabıta ekibince tespit edildiği nedeniyle, Belediye Encümenince 12.5.2005 gün ve 19 sayı ile, Zabıta Talimatnamesinin 144. maddesi gereğince 250,00 YTL. para ve işyerini 15 gün süre ile kapatma cezası uygulanmasına karar verilmiş; davacı, sözkonusu encümen kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MERSİN İDARE MAHKEMESİ; 29.6.2005 gün ve E:2005/1289, K:2005/1006 sayı ile, 1608 sayılı Yasa'nın 1. maddesinde, belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara para cezası tertibine ve üç günden onbeş güne kadar ticaret ve sanat icrasından men'e belediye encümenlerinin yetkili olduklarının hükme bağlandığı; aynı Yasa'nın 5. maddesinde de, ceza kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimliğine itiraz edilebileceği öngörüldüğünden davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı, aynı istekle, 7.8.2005 gününde adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANAMUR SULH CEZA MAHKEMESİ; 13.10.2005 gün ve E:2005/273 Müt. sayı ile, idari para cezasının uygulandığı dönemde yürürlükte bulunan 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun 39. maddesinde ruhsat alınarak işletilen bu gibi yerlerin denetimi ile bunun sonucunda uygulanacak işlemler hakkında atıf yapılan 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 6. maddesine göre umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin, bu maddede belirtilen aykırılık halinde işletmecilerine 500.000.000.- TL ile 1.000.000.000.- TL arasında, belediye sınırları içinde belediye encümenince, belediye sınırları dışında il daimi encümeni tarafından, idari para cezası uygulanacağı ve bu tür kararlara karşı itiraz merciinin açıkça idare mahkemeleri olarak gösterildiği; anılan yasal düzenleme karşısında, muteriz hakkında belediye encümenince verilen idari yaptırım kararına karşı itirazı inceleme görevinin idari mahkemelere ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Ahmet VELİOĞLU, Serap AKSOYLU, Z.Nurhan YÜCEL, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan 13/2/2006 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…."açıkça belirtilmiştir.Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II- ESASIN İNCELENMESİ :Raportör–Savcı İsa YEĞENOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan;ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Ahmet Yahya ÖZDEMİR'in davada adli yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Belediye Zabıta Talimatnamesine aykırı faaliyette bulunulduğu nedeniyle para cezası verilmesine ve işyerinin onbeş gün süre ile kapatılmasına ilişkin belediye encümeni kararının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

Anamur Belediyesi Zabıta Talimatnamesi'nin 144. maddesinde, verilen ruhsat dışında iş yapan (faaliyette bulunan) işyerlerine 250.000.000.-TL. para cezası verileceği kurala bağlanmıştır.

Umuru Belediyeye Müteallik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 (1924) Tarih Ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil 15.5.1930 tarih ve 1608 sayılı Kanunun, 3.1.1940 tarih ve 3764 sayılı Kanunla değişik 1. maddesi "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara elli liraya kadar hafif para cezası tertibine üç günden onbeş güne kadar ticaret ve sanat icrasından men'e ve Türk Ceza Kanununun 536,538,557,559 ve 577. maddeleriyle 553.maddesinin birinci fıkrasında yazılı cezaları tayine belediye encümenleri salahiyettardır. Şubelere ayrılan belediyelerde bu cezaları encümen namına ve yerine şube müdürleri tayin ederler."; 5.7.1934 tarih ve 2575 sayılı Yasa ile değişik 5. maddesinin birinci fıkrasında "Ceza kararlarına tebliğ tarihinden itibaren beş gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimliğine müracaatla şifahi veya yazılı itiraz olunabilir. İtiraz şifahi ise bir zabıt tutularak muterize imza ettirilir. " denilmekte ; 6. maddesinde de itiraz üzerine tetkikatın evrak üstünde yapılacağı, itirazlar

varit ise hakimin ceza kararını iptal ve para cezası alınmış ise belediyenin geri vermesine hükmedeceği, itiraz varit görülmezse kararın tasdik olunacağı, itirazın otuz gün içinde neticelendirilmesinin mecburi olduğu, Hakimin izahat almak üzere lüzum görürse muterizi veya vekilini celbederek dinleyebileceği belirtilmekte ve 7. madde ile, yazılı emir ile bozma yolu saklı kalmak kaydıyla, itiraz sonucunda hakim tarafından verilecek kararların kesin olduğuna ve temyiz edilemeyeceğine işaret edilmektedir.

Anılan Yasa ile, belediyeyi ilgilendiren yasal düzenlemelerin emrettiği fiilleri yapmayanlara veya yasakladığı fiilleri işleyenlere 1. maddede yazılı diğer cezaların yanı sıra üç günden onbeş güne kadar ticaret ve sanat icrasından men cezası verilmesi konusunda belediye encümeni yetkili kılınmış ve bu cezalara itiraz edilmesi üzerine uygulanacak usul ve esaslar özel olarak düzenlenmiş olup, uyuşmazlığa konu edilen davada görevli yargı yerinin belirlenebilmesi için söz konusu itiraz yolunun açıklanması gerekmektedir.

1924 tarih ve 486 sayılı Yasa'da, belediye cezalarına karşı hiçbir yargı merciine başvurulamayacağı kabul edilmiş iken, bu Yasanın 6. ve 7. maddelerini tadil eden 1927 tarih ve 959 sayılı Yasa ile bu cezalara idare heyetleri önünde itiraz edilebilmesine olanak tanımış iken, daha sonra yasakoyucu tarafından, idare heyetlerinin kuruluş, nitelik ve görevleri bakımından uygun görülmeyen bu uygulamadan vazgeçilerek, 1930 tarih ve 1608 sayılı Yasa ile, konuya daha uygun bir çözüm şekli getirmek amacıyla, itirazların öncelikle bir "mahsus hakim" tarafından, bulunmayan yerlerde ise, sulh hakimi tarafından incelenebilmesini olanaklı kılan bir düzenleme yapılmıştır.

Bu açıklamalara göre, Yasa'da sözü edilen "mahsus hakim" ibaresinden, sadece belediye işleriyle ilgili cezalara yapılan itirazları çözümlemekle görevli olacak özel hakimlerin amaçlandığı;ancak, mahsus hakimin bulunmadığı yerlerde sulh hakimliğine başvurulacağının açıkça belirtilmiş olması karşısında, bu tür cezalara karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünün adli yargı yerinin görevine girdiği açıktır.

Belirtilen nedenlerle, 1608 sayılı Yasa'ya göre belediye encümenince verilen para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Anamur Sulh Ceza Mahkemesi'nin 13.10.2005 günlü ve E:2005/273 Müt. sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 13.2.2006 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.